

IFRS®

پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در شبکه بانکی کشور

سی و هشتمین همایش انجمن حسابداران خبره ایران
۲۳ آذر ۱۳۹۵، تالار الغدير دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

www.iica.ir/38th

گزارشگری مالی قسمت‌های عملیاتی بانک‌ها بر مبنای IFRS

دکتر محسن غلامرضایی

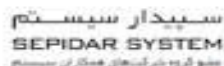

IFRS®

پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در شبکه بانکی کشور

سی و هشتمین همایش انجمن حسابداران خبره ایران
۲۳ آذر ۱۳۹۵، تالار الغدیر دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

www.iica.ir/38th

به نام خدا

**نحوه بکارگیری الزامات استاندارد بین المللی
گزارشگری مالی شماره ۸، قسمتهای عملیاتی،**

در بانکها

IFRS.8

**پاییز
۱۳۹۱**

محسن غلامرضایا

DBA.CPA.CIA

1

خلاصه استاندارد

0 طبق استاندارد بین المللی گزارشگری مالی شماره ۸، افشاهای خاص در سطح واحد تجاری الزامی شده است، حتی اگر واحد تجاری تنها یک قسمت قابل گزارش داشته باشد.

تعاریف

۱. قسمت عملیاتی

جزئی از یک واحد تجاری است که:

الف: به فعالیت تجاری می پردازد و واحد تجاری می تواند از محل آنها درآمد کسب کند و متحمل هزینه شود.

ب: نتایج عملیاتی آن به طور منظم توسط تصمیم گیرنده ارشد عملیاتی واحد تجاری به منظور تصمیم گیری درباره تخصیص منابع و ارزیابی عملکرد، مورد بررسی قرار می گیرد.

ج: اطلاعات مالی جداگانه آن در دسترس است.

۲. تصمیم گیرنده ارشد عملیاتی:

کارکرد تخصیص منابع به قسمتهای عملیاتی واحد تجاری و ارزیابی عملکرد آنها که به اصطلاح لزوماً به شخصی با عنوان مشخصی اشاره ندارد.

تعاریف (ادامه)

۳. معیارهای تجميع

ممکن است قسمتهایی با ویژگیهای اقتصادی مشابه نظیر متوسط حاشیه سود ناخالص بلنمدت، ماهیت محصولات و خدمات، ماهیت فرایندهای تولید، نوع یا طبقات مشتری و ... با یکدیگر تجميع شوند.

۴. آستانه های کمی:

الف: حداقل ۱۰ درصد جمع درآمد تمام قسمتهای عملیاتی؛

ب: حداقل ۱۰ درصد قدرمطلق مجموع سود قسمتهای سودده یا مجموع زیان قسمتهای زیان ده هر کدام بزرگتر است؛ و

ج: حداقل ۱۰ درصد مجموع دارایی تمام قسمتها.

این استاندارد در مورد **صورت‌های مالی جداگانه** یا منفرد واحد تجاری و **هم در مورد صورت‌های مالی تلفیقی گروه که** واحد تجاری اصلی ویژگی‌های زیر را داراست کاربرد دارد:

- الف- ابزارهای بدهی یا مالکانه در بازارهای عمومی (بورس و فرابورس) معامله شود.
- ب- ابزارهای بدهی یا مالکانه در جریان پذیرش بورس یا سایر نهادهای نظارتی باشد.

نکته ۱

در مورد صورت‌های مالی تلفیقی، موارد فوق برای واحد تجاری اصلی به کار گرفته می‌شود. لذا اگر واحد تجاری اصلی بورسی یا در جریان پذیرش نباشد، الزامی به رعایت این استاندارد نیست.

نکته ۱

هرگاه صورت مالی تلفیقی و صورت‌های مالی جداگانه هر دو در یک دوره گزارشگری ارائه شوند، ارائه اطلاعات قسمتها **تنها در صورت‌های مالی تلفیقی** الزامی است.

رویکرد تشخیصی قسمت‌های عملیاتی

این استاندارد، **رویکرد پایین به بالا** را به منظور تعیین سطح جزئیات مورد نیاز برای گزارشگری قسمت‌ها در یادداشتهای توضیحی برگزیده است.

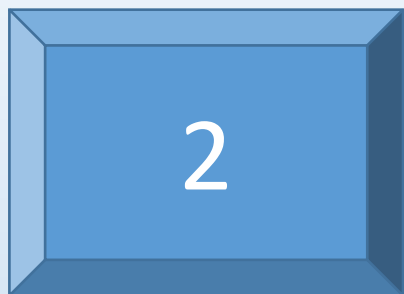
نکته

سایر قسمت‌ها مانند وظایف مربوط به دفتر مرکزی، خزانه و واحدهای مشابه، می‌توانند **در طبق سایر قسمت‌ها درج شوند یا در صورت تطبیق منعکس گردند**. لیکن استدلال رایج آن است که ارایه آنها در صورت تطبیق مناسب تر است، چرا که فعالیت تجاری محسوب نمی‌شود.

اندازه‌گیری

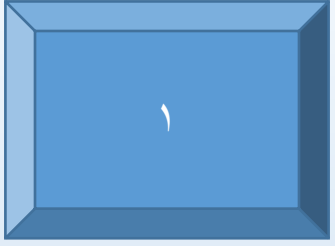
در این استاندارد **هیچ الزامی** برای تهیه اطلاعات مالی قسمت‌ها **مطابق با رویه های حسابداری** مورد استفاده در صورتهای مالی مطرح نشده است. لذا گزارشگری قسمت‌ها می‌تواند مطابق رویه مورد استفاده تصمیم گیرنده ارشد عملیاتی باشد. این استاندارد به **جای تعریف عناصر اطلاعات قسمت‌ها** شرکت را ملزم به **تشریح نحوه اندازه‌گیری سود و زیان قسمت و داراییها و بدهیهای آن** می‌نماید.

- الف: اطلاعات عمومی درخصوص قسمتهایی که برای گزارشگری انتخاب شده اند.
- ب: اطلاعاتی درباره سود و زیان قسمت گزارش شده شامل اطلاعات درباره درآمدها و هزینه های مشخص منظور شده در سود و زیان قسمت، داراییهای قسمت و بدهیهای آن قسمت و مبانی اندازه گیری.
- ج: صورت تطبیق مجموع درآمدهای قسمت، سود و زیان قسمت گزارش شده، دارایی ها و بدهیهای قسمت و سایر اقلام با اهمیت با صورتهای مالی.
- د: افشا در سطح واحد تجاری شامل: اطلاعات درباره مناطق جغرافیایی، محصولات و خدمات و مشتریان عمده.

نمونه های خارجی

ردیف	منتشر کننده گزارش	مبنای قسمت بندی	کشور	مبنای ارزیابی	افشاها
1	KPMG	نوع فعالیت (Investment,Corporate,Retail,Asset management, central treasury) جغرافیایی	جهانی	سود قبل از مالیات	افشا درآمد، دارایی، بدهی به صورت نموداری صورت تطبیق جداگانه درآمد، سود، دارایی، بدهی از گزارشات قسمت ها به IFRS جغرافیایی بر اساس درآمد و دارایی های غیر جاری
2	بانک ملی ابو دبی	نوع فعالیت (Global Wholesale,Global Wealth,Global Retail and Commercial,Head Office) جغرافیایی	امارات متحده عربی	سود قبل از مالیات	تطبیق درآمد، سود، دارایی، بدهی از گزارشات قسمت ها به IFRS جغرافیایی بر اساس درآمد و دارایی های غیر جاری
3.1	بانک پی کی او	نوع فعالیت (Retail,Corporate,Investment,Transfer) جغرافیایی	لهستان	رسیدن به معیارهای از پیش تعیین شده مانند سود جهت تخصیص منابع	تطبیق درآمد، سود، دارایی، بدهی از گزارشات قسمت ها به IFRS جغرافیایی بر اساس درآمد و دارایی های غیر جاری / رویه قسمتها مانند گزارشگری مالی
3.2	کردیت اگریکول	نوع فعالیت (Retail,Corporate,Investment,Insurance) جغرافیایی	فرانسه	نتایج عملیاتی	تطبیق درآمد، سود، دارایی، بدهی از گزارشات قسمت ها به IFRS جغرافیایی بر اساس درآمد و دارایی های غیر جاری
3.3	EBRD	فعالیت(Banking,Treasury) جغرافیایی	انگلستان	سود خالص قسمت	تطبیق درآمد، سود، دارایی، بدهی از گزارشات قسمت ها به IFRS جغرافیایی بر اساس درآمد و دارایی های غیر جاری
					صورت تطبیق جداگانه درآمد، سود، دارایی،

KPMG

منتشر کننده صورت های مالی :

۲۰۱۵

دوره مورد گزارش :

گروه ۵ قسمت عملیاتی بشرح زیر دارد. این بخش ها محصولات و خدمات متفاوت ارائه و بطور جداگانه بر مبنای مدیریت گروه و ساختار گزارشگری داخلی مدیریت می شوند.

قسمت های عملیاتی	عملیات
بانکداری سرمایه گذاری – Investment banking	فعالیت های مالی تجاری و شرکتی
بانکداری شرکتی – Corporate banking	وام، سپرده گذاری و سایر معاملات و مانده های مرتبط با مشتریان شرکتی
بانکداری خرد – Retail banking	وام، سپرده گذاری و سایر معاملات و مانده های مرتبط با مشتریان خرد
مدیریت دارایی ها – Asset management	فعالیت های مدیریت وجوه
خزانه داری مرکزی – Central treasury	تهیه وجوه و فعالیت های مدیریت ریسک متمرکز از طریق استقراض، انتشار اوراق بدهی، استفاده از ابزار مشتقه برای اهداف مدیریت ریسک و سرمایه گذاری در دارایی های جاری مانند سرمایه گذاری های کوتاه مدت و اوراق بهادار دولتی و شرکتی

کمیته مدیریت گروه، گزارشات داخلی مدیریت هر قسمت را حداقل بصورت ماهانه مورد بررسی قرار می دهد.

ب) اطلاعات قسمت های قابل گزارش

اطلاعات قسمت های قابل گزارش بشرح زیر است. **سود قبل از مالیات** قسمت که در گزارش مدیریت داخلی عنوان و توسط کمیته مدیریت گروه بررسی شده، برای **اندازه گیری عملکرد** مورد استفاده قرار می گیرد، زیرا به اعتقاد مدیریت این اطلاعات در ارزیابی عملکرد قسمت ها نسبت به سایر واحدهایی که در صنعت مشابه فعالیت می کنند، مربوط می باشد. **قیمت گذاری بین قسمت ها** بر اساس **معاملات عادی** تعیین می شود.

۲۰۱۵ - میلیون یورو					
بانکداری سرمایه گذاری	بانکداری شرکتی	بانکداری خرد	مدیریت دارایی	خزانه داری مرکزی	جمع
درآمد خارجی:					
درآمد بهره خالص					
درآمد کمیسیون و کارمزد خالص					
درآمد تجاری خالص					
درآمد خالص حاصل از سایر ابزار مالی اندازه گیری شده به ارزش منصفانه و شناسایی سود و زیان					

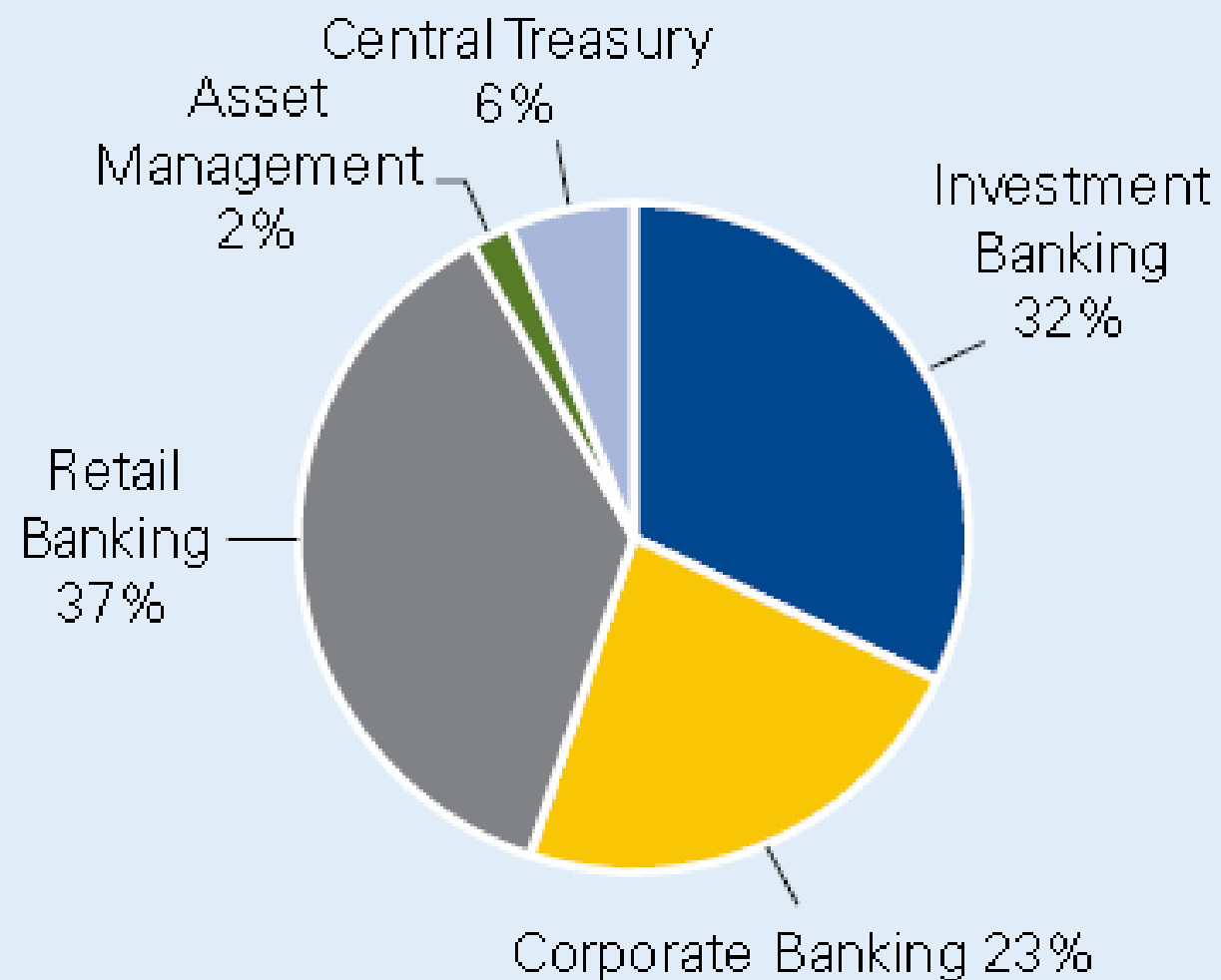
						سایر درآمد ها
						سود/زیان خالص شناسایی شده از توقف شناسایی دارایی های مالی اندازه گیری شده به بهای مستهلک شده
						درآمد بین قسمتی
						کل درآمد قسمت
						سایر اقلام غیر نقد با اهمیت:
						زیان کاهش ارزش داراییهای مالی
						سود قسمت قبل از مالیات
						دارایی های قسمت
						بدهی های قسمت

افشای این اقلام برای هر قسمت توسط گروه، بعلت ارائه و گزارش منظم آن ها به "مدیر تصمیم گیرنده عملیاتی" است.

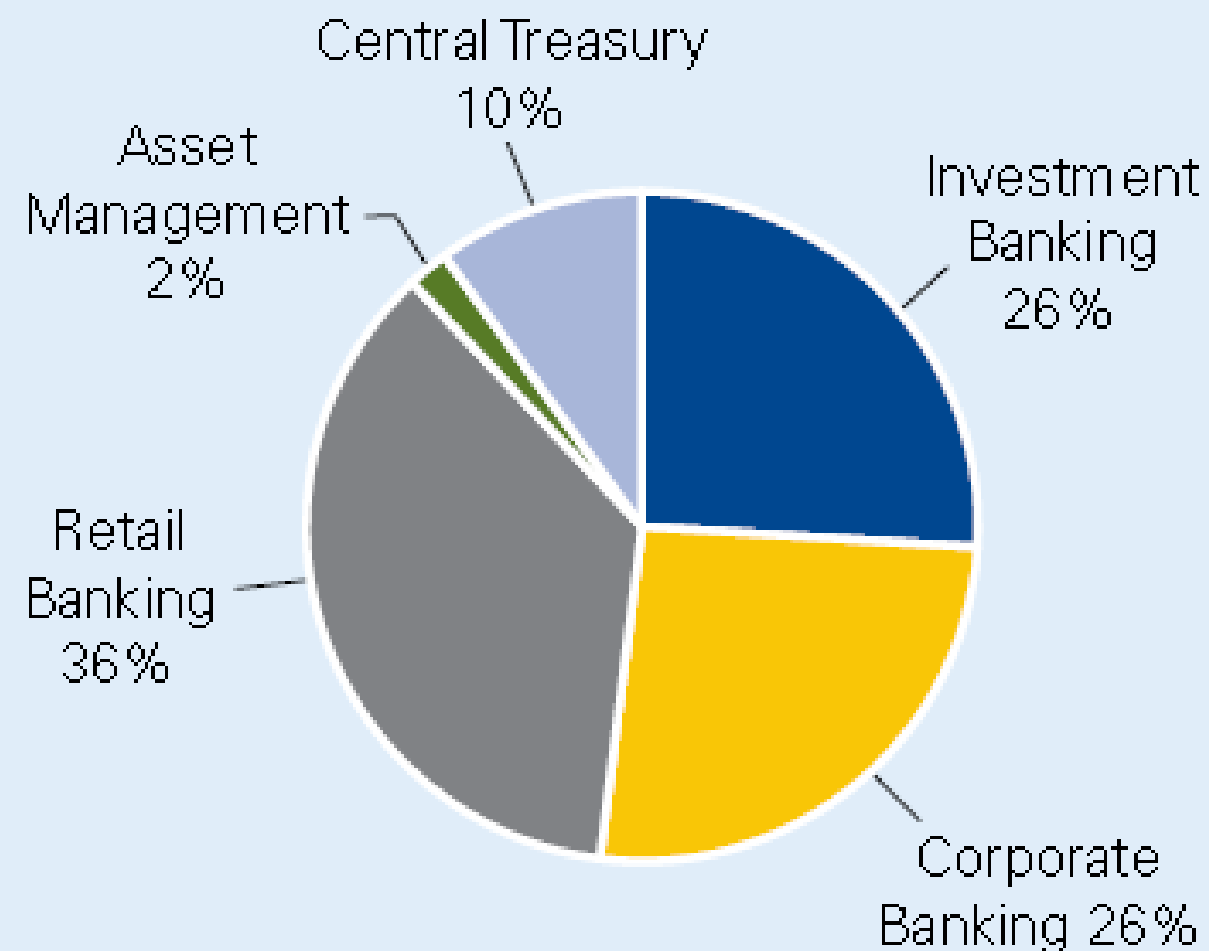
۲۰۱۴ - میلیون یورو						
بانکداری سرمایه گذاری	بانکداری شرکتی	بانکداری خرد	مدیریت دارایی	خزانه داری مرکزی	جمع	
						درآمد خارجی:
						درآمد بهره خالص
						درآمد کمیسیون و کارمزد خالص
						درآمد تجاری خالص
						درآمد خالص حاصل از سایر ابزار مالی اندازه گیری شده به ارزش منصفانه و شناسایی سود و زیان
						سایر درآمد ها
						سود/زیان خالص شناسایی شده از توقف شناسایی دارایی های مالی اندازه گیری شده به بهای مستهلک شده
						درآمد بین قسمتی
						کل درآمد قسمت
						سایر اقلام غیرنقد با اهمیت:
						زیان کاهش ارزش داراییهای مالی
						سود قسمت قبل از مالیات
						دارایی های قسمت
						بدهی های قسمت

Revenue

2015

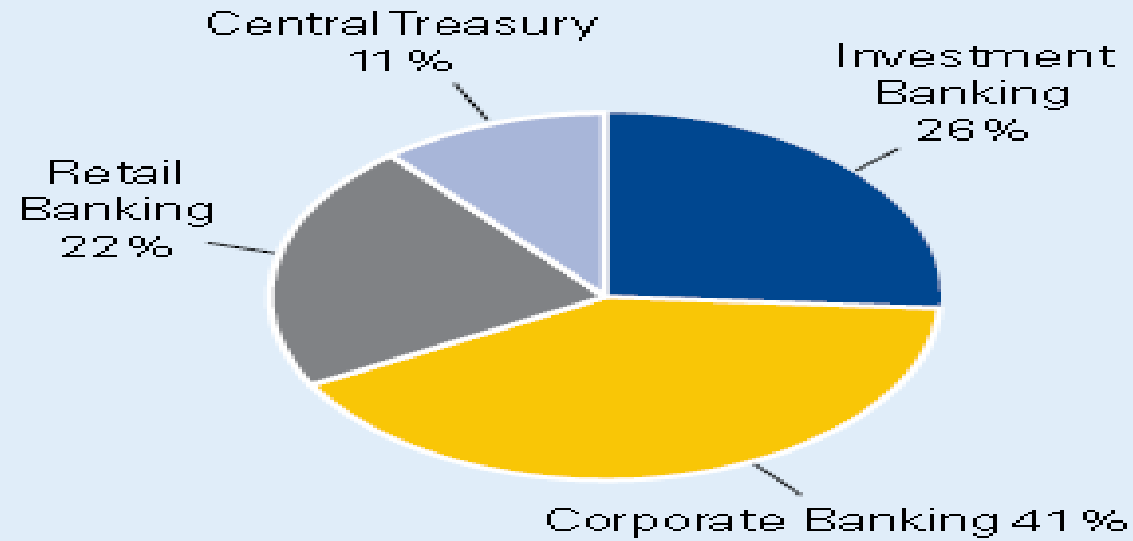

2014

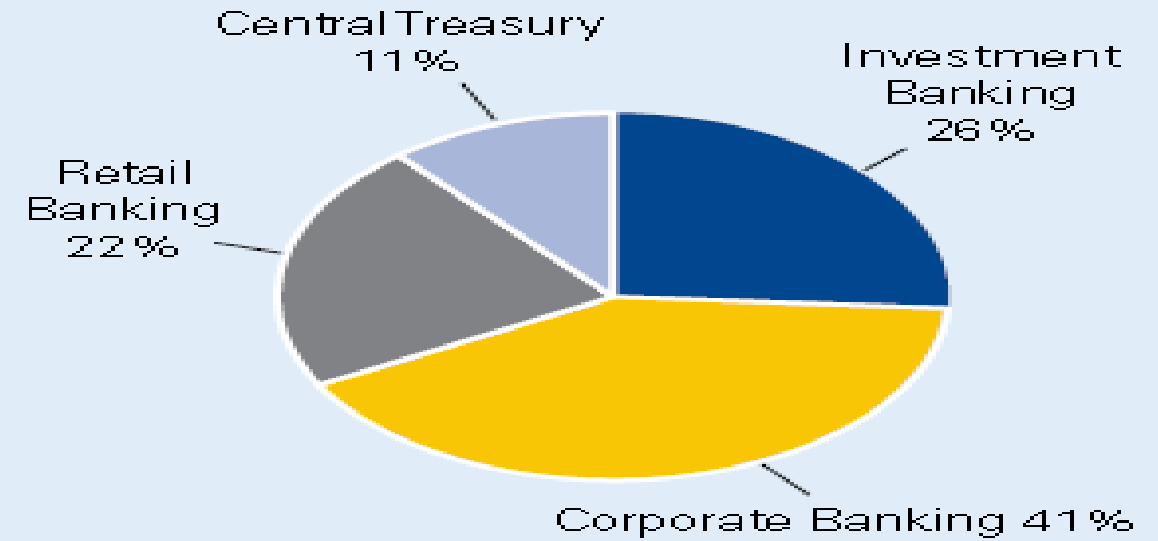

Assets

2015

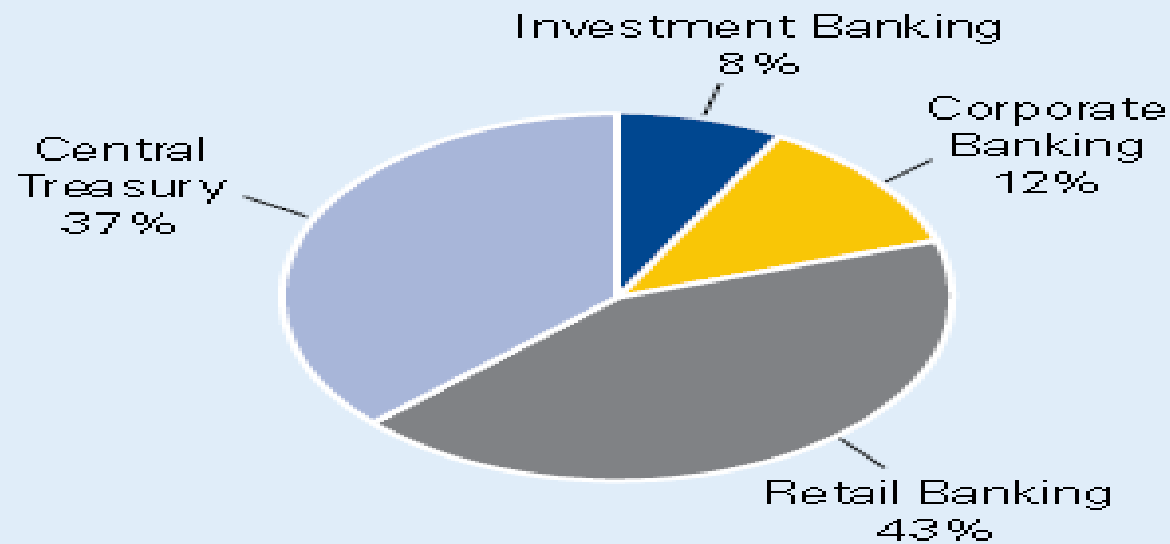

2014

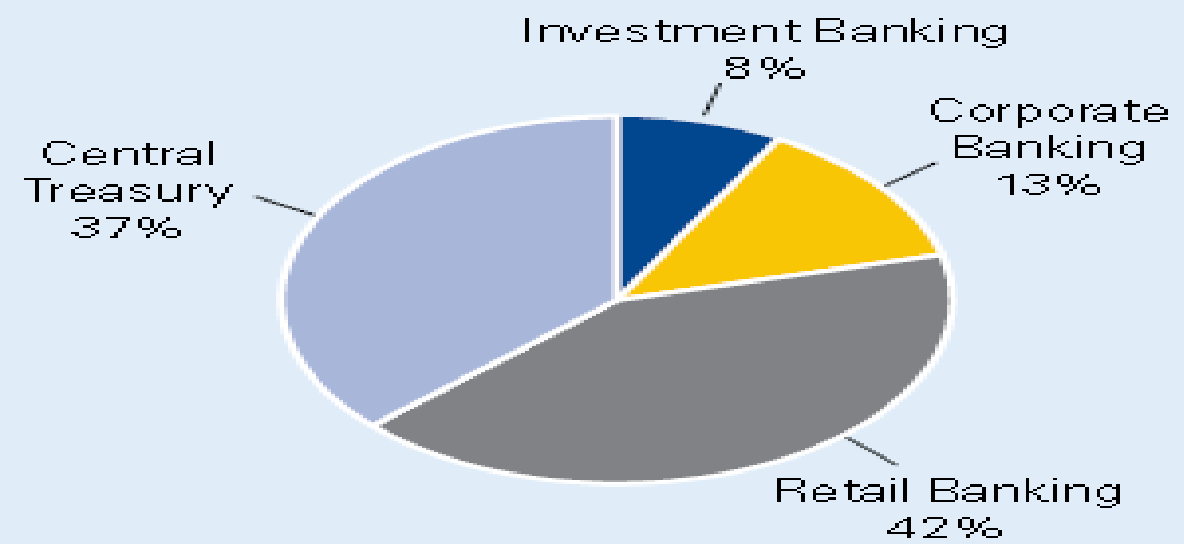

Liabilities

2015

2014

ج) تطبیق اطلاعات قسمت های قابل گزارش به IFRS

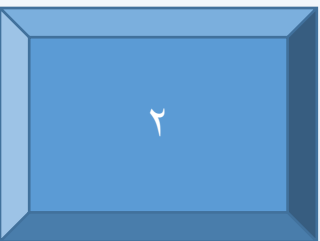
۲۰۱۴	۲۰۱۵	میلیون یورو
		۱. درآمد ها
		کل درآمد قسمت قابل گزارش
		مبالغ تخصیص نیافته
		حذف درآمد های بین قسمتی
		درآمد تلفیقی
		۲. سود قبل از مالیات
		کل سود و زیان برای قسمت قابل گزارش
		مبالغ تخصیص نیافته
		سود قبل از مالیات تلفیقی
		۳. دارایی ها
		کل دارایی برای قسمت قابل گزارش
		سایر مبالغ تخصیص نیافته
		کل دارایی های تلفیقی
		۴. بدهی ها
		کل بدهی ها قسمت قابل گزارش
		سایر مبالغ تخصیص نیافته
		کل بدهی های تلفیقی

د) اطلاعات جغرافیایی

اطلاعات جغرافیایی، درآمد گروه و دارایی های غیر جاری بر حسب کشور اقامتگاه بانک و سایر کشورها را تحلیل می کند. در ارائه اطلاعات جغرافیایی زیر درآمد قسمت بر اساس **موقعیت جغرافیایی مشتریان** و دارایی های قسمت بر اساس **موقعیت جغرافیایی دارایی ها** نشان داده شده است.

۲۰۱۵ - میلیون یورو	کشور محل اقامت	ایالات متحده	انگلیس	استرالیا	خاورمیانه و آفریقا	سایر کشورها	جمع
درآمد های خارجی							
دارایی های غیر جاری							
۲۰۱۴ - میلیون یورو	کشور محل اقامت	ایالات متحده	انگلیس	استرالیا	خاورمیانه و آفریقا	سایر کشورها	جمع
درآمد های خارجی							
دارایی های غیر جاری							

دارایی های غیر جاری: اموال و تجهیزات، دارایی های نامشهود و سرمایه گذاری در املاک

منتشر کننده صورت های مالی :

National Bank of Abu Dubai (NBAD)

۲۰۱۵

دوره مورد گزارش :

اطلاعات قسمت ها

قسمت ها به ۴ قسمت تجاری بر اساس معیارهای استراتژیک و ۳ قسمت جغرافیایی تقسیم شده اند.

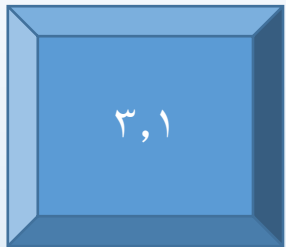
قسمت های تجاری

قسمت های تجاری	شرح
ارائه خدمات عمده جهانی – Global Wholesale	شامل بانکداری و بازارهای جهانی- ارائه خدمات مالی و مشاوره ای به شرکت ها، مشتریان عمده و سرمایه گذاران بر اساس نیازهای آنان
ثروت جهانی – Global wealth	ارائه خدمات مشاوره ای سرمایه گذاری به مشتریان با ثروت زیاد یا خاص
ارائه خرد و بازرگانی جهانی – Global retail & commercial	ارائه خدمات به مشتریان خرد با نیازهای متفاوت
دفتر مرکزی	ارائه خدمات پشتیبانی اداری و عملیاتی متمرکز نیروی انسانی- فناوری اطلاعات- مالی- امور سرمایه گذاران- مدیریت ریسک- ارتباطات شرکتی- اموال- حقوقی- حسابرسی- خزانه

شرح	قسمت های جغرافیایی
در کل امارات	امارات
بحرین، کویت، عمان و اردن	حوزه خلیج فارس
برزیل، چین، مصر، فرانسه، هنگ کنگ، هند، لبنان، لیبی، مالزی، سودان، سوئیس، انگلیس و آمریکا	بین المللی

قیمت گذاری بین قسمت ها: به نرخ برآوردی بازار یا مورد موافقت مدیریت انجام می شود- بستانکار نمودن بهره به حساب قسمت ها به نرخ قراردادی

اندازه گیری عملکرد قسمت ها: بر اساس سود قبل از مالیات انجام می شود. این رقم در گزارش داخلی مدیریت که توسط رئیس/مدیر عامل مورد بررسی قرار گرفته آورده شده است. به اعتقاد مدیریت، سود در ارزیابی عملکرد قسمت ها نسبت به سایر واحدهایی که در صنعت مشابه فعالیت می کنند، مربوط می باشد.

منتشر کننده صورت های مالی :

PKO BANK (POLAND)

۲۰۱۵

دوره مورد گزارش :

بانک تغییرات قسمت ها نسبت به سال قبل و دلایل ان را افشا نموده و همچنین قسمت های خود را بر اساس مدل مدیریت فروش و خدمات ارائه شده به قسمت های قابل گزارش زیر تقسیم کرده است:

قسمت های عملیاتی	عملیات
بانکداری شرکتی و سرمایه گذاری – Corporate & Investment banking	خدمات و معاملات مرتبط با مشتریان شرکتی بزرگ، مانند حساب های جاری، پس انداز، ابزار مشتقه، قراردادهای تامین مالی سرمایه گذاری های عمده، انتشار اوراق بدهی، کارگزاری سرمایه گذاری
بانکداری خرد – Retail banking	ارائه خدمات به مشتریان خرد، واحد های کوچک و متوسط مانند حساب های جاری، پس انداز، بانکداری خصوصی، خدمات بیمه ای و سرمایه گذاری، کارتهای دبیت و اعتباری، بانکداری الکترونیک، وام
مرکز انتقال – Transfer center	شامل تسویه های داخلی در رابطه با قیمت گذاری انتقال وجوه، نتایج منابع بلند مدت تامین مالی

بانک معاملات داخلی را به نرخ تسویه داخلی، تسویه می کند.

رویه های حسابداری مورد استفاده در این بخش مطابق رویه های بخش اهم رویه های حسابداری در رابطه با قسمت ها می باشد. ارزش دارایی ها و بدهی ها و سود و زیان گزارش شده قسمت ها بر اساس اطلاعات مدیریت داخلی می باشد.

عملیات در حال تداوم				۲۰۱۵
کل فعالیت گروه	مرکز انتقال	بانکداری شرکتی و سرمایه گذاری	بانکداری خرد	
				درآمد بهره خالص
				درآمد کمیسیون و کارمزد خالص
				سایر درآمدهای خالص
				نتایج خالص عملیات مالی
				سود و زیان تسعیر ارز
				درآمد سود سهام
				خالص سایر درامدها و هزینه های عملیاتی
				سود و زیان مشتریان داخلی
				خالص کاهش ارزش
				هزینه های اداری
				هزینه استهلاک
				سود ناخالص قسمت
				هزینه مالیات بر درآمد
				سود قابل انتساب به حقوق فاقد کنترل
				سود قابل انتساب به سهامداران شرکت اصلی

عملیات در حال تداوم				۲۰۱۵
کل فعالیت گروه	مرکز انتقال	بانکداری شرکتی و سرمایه گذاری	بانکداری خرد	
				دارایی ها
				اضافه میشود: دارایی های تخصیص نیافته
				کل دارایی ها
				بدهی ها
				اضافه میشود: بدهی های تخصیص نیافته
				کل بدهی ها

عملیات در حال تداوم				۲۰۱۴
کل فعالیت گروه	مرکز انتقال	بانکداری شرکتی و سرمایه گذاری	بانکداری خرد	
				درآمد بهره خالص
				درآمد کمیسیون و کارمزد خالص
				سایر درآمدهای خالص
				نتایج خالص عملیات مالی
				سود و زیان تسعیر ارز
				درآمد سود سهام
				خالص سایر درامدها و هزینه های عملیاتی
				سود و زیان مشتریان داخلی
				خالص کاهش ارزش
				هزینه های اداری
				هزینه استهلاک
				سود ناخالص قسمت
				هزینه مالیات بر درآمد
				سود قابل انتساب به حقوق فاقد کنترل
				سود قابل انتساب به سهامداران شرکت اصلی

عملیات در حال تداوم				۲۰۱۴
کل فعالیت گروه	مرکز انتقال	بانکداری شرکتی و سرمایه گذاری	بانکداری خرد	
				دارایی ها
				اضافه میشود: دارایی های تخصیص نیافته
				کل دارایی ها
				بدهی ها
				اضافه میشود: بدهی های تخصیص نیافته
				کل بدهی ها

اطلاعات جغرافیایی :

بانک در اوکراین، سوئد، آلمان و لهستان فعالیت می کند. **بدلیل بااهمیت نبودن قسمت سوئد و آلمان ، اطلاعات مربوط به آنها در قسمت لهستان** ارائه شده است:

عملیات در حال تداوم			۲۰۱۵
لهستان	اوکراین	جمع	
			درآمد بهره خالص
			درآمد کمیسیون و کارمزد خالص
			سایر درآمدهای خالص
			هزینه های اداری
			خالص کاهش ارزش
			سهم سود و زیان واحدهای وابسته و مشارکت خاص
			سو و زیان قبل از مالیات
			هزینه مالیات بر درآمد
			سود قابل انتساب به حقوق فاقد کنترل
			سود قابل انتساب به سهامداران شرکت اصلی

عملیات در حال تداوم			۲۰۱۵
جمع	اوکراین	لهستان	
			دارایی های ثابت غیر مالی
			دارایی مالیات انتقالی و مالیات بر درآمد دریافتنی جاری
			سایر دارایی ها
			بدهی ها
عملیات در حال تداوم			۲۰۱۴
جمع	اوکراین	لهستان	
			درآمد بهره خالص
			درآمد کمیسیون و کارمزد خالص
			سایر درآمدهای خالص
			هزینه های اداری
			خالص کاهش ارزش
			سهم سود و زیان واحدهای وابسته و مشارکت خاص
			سو و زیان قبل از مالیات
			هزینه مالیات بر درآمد
			سود قابل انتساب به حقوق فاقد کنترل
			سود قابل انتساب به سهامداران شرکت اصلی

عملیات در حال تداوم			۲۰۱۴
جمع	اوکراین	لهستان	
			دارایی های ثابت غیر مالی
			دارایی مالیات انتقالی و مالیات بر درآمد دریافتی جاری
			سایر دارایی ها
			بدهی ها